

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ

№ 79

На 23.04.2019 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА: **Тодор Гунчев** – председател
Федерация на независимите студентски дружества

Стоил Цицелков – зам.-председател

Европейска асоциация за защита на човешките права в
България

Надежда Гологанова – Гражданска инициатива за свободни
и демократични избори

Румяна Дечева – Европейска асоциация за защита на
човешките права – България (по скайп)

Стефан Манов – Българско сдружение за честни избори и
граждански права – Пловдив (по скайп)

Велко Милоев – Българско сдружение за честни избори и
граждански права – Плевен (по скайп)

Заседанието бе открито в 18.30 часа и председателствано от
господин Тодор Гунчев – председател на Обществения съвет към
ЦИК.

* * *

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Откривам заседанието на
Обществения съвет.

По първа точка ще си позволя да позвъня на господин
Цицелков, който да даде информация от Комисията. Аз също не съм
говорил с него на тази тема. Не знам Руми вие коментирали ли сте
нещо?

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Никакви детайли не сме коментирали. Единственото, което мога да кажа е това, което излезе публично. Те предадоха с единодушие препоръка към една от фирмите на „Сиела Норма“. „Лекс“ също участваха със същата мултинационална фирма, но не бяха допуснати поради двойно по-висока цена. Българският производител, на него са му отделили най-много време, защото доколкото разбрах е имало голямо желание от всички участници в тази комисия. Не мога да кажа точно каква е тази комисия, за да се види какъв е капацитетът.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Комисия определена от възложител от ЦИК.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Те не са имали готовност, даже не са имали прототип в момента на обсъждането. Имали са договор, банкова гаранция и всички условия, но много трудно биха могли да изработят, да доставят компонентите, за да сглобят машините в този един месец. И по тази причина те не са допуснати.

Има в момента работна група на ЦИК, което вече е различно по машинното гласуване. Това са общо детайлите. Ние не сме разговаряли в подробности.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз ще си позволя да позвъня, защото той е нашият представител там и ако прецени да даде допълнителна информация. Ще го набера по телефона ми и ще го пусна на високоговорител.

Господин Цицелков ще помоля, ако можеш да представиш информация от комисията какво се е случило. Имаш право да поискаш обществена информация, което включва абсолютно всички части от обществената поръчка.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Резултатите вече се обявиха. Аз бях поканен в последния момент. Това което съм сигурен, че си казал и аз уточних с госпожа Стоева и другите колеги, че аз нямам съгласие от целия Обществен съвет. Не сме го обсъдили подробно. Ние не бихме могли да знаем какво точно би станало. Така че въпреки, че те много се радваха, че има представител на Обществения съвет, в

смисъл едва ли не обществото е представено, аз много ясно и недвусмислено обясних, че там съм аз.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ти си в качеството на експерт, който ръководството на Обществения съвет е преценило, че има достатъчно познания да вземе участие като експерт в комисията, която е по избор на доставчика.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: По тази линия бяхме поканени. Не съм имал възможност да обсъдя всичко това, поех ангажимент да говоря само от мое име. Но обещах да изразя всяко мнение, което на мен ми е известно дори аз да не го споделям. И съм се старал да направя това. Приех тази позиция дори да разговарям за неща за които да представя мнения и тези, които не са лично мои, но са споделени обществено и са изразени.

Комисията е много техническа. Председател беше Ерхан Чаушев. Имаше още няколко членове. Бяхме само трима външни експерти от общо седемчленна комисия. Има ги имената. Виктория Юнакова работи за Министерския съвет и е специалист по договори за обществени поръчки. Тя свърши техническата работа. Единственият наистина външен експерт бях аз. Аз не съм технически толкова грамотен. Аз участвах само в дискусиите и в разговорите, там където става дума за повишаване на обществено доверие, на достъп на обществото на гражданите до тези процеси, до технологията, дали ще бъде отворен вход, дали ще може да се провери. Дали ще има публично представяне на тези машини. Тези въпроси поставих още пред първия кандидат от тримата. Теглихме жребий. Господин Чаушев – председателят си водеше записки много внимателно. По-късно тези мои първоначални въпроси станаха и въпроси към всички останали. От една страна за да имаме някаква консистентност, да задаваме едни и същи неща към всички. Но от друга страна защото им харесаха. Това са аспекти, които са важни. Смятам, че ги формулирах. Зададох и въпроси, които на мен лично са ми ясни, защо от години се занимавам с тези машини. Но ги зададох, за да бъдат казани ясно.

Сега по поръчката мога да ви разкажа. Излезе и по медиите. Първият участник ни загуби много време. Имаше трима участника. Двама са с един и същи подизпълнител „Смартекс“, фирмата, която досега е доставяла машини за гласуване. Те бяха „Лек БГ“ и „Сиела Норма“. Техният подизпълнител е един и същи. Това са холандските машини, които вече познаваме в България.

Третият участник най-интересния бяха „Български машини за гласуване“ на господин Александър Чобанов. Всичките се представиха. По определения жребий първи бяха „Лекс БГ“. Те ни предложиха 50 процента по-висока цена от максимално прогнозната, 7.5 млн. Тоест те отпаднаха директно.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Те са дали цена, която е по-висока от максимално допустимата.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Да, с 50 процента по-висока до стотинката.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Това което виждам в протокола, което е публично известно е, че общо предлаганата цена от тях за наем на 3000 броя специализирани машини е 13 млн. 824 000 лв. с ДДС.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Почти 14 млн., а поръчката е до 7,5 млн. без ДДС.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Това е съгласно изискванията на ЗОП, всеки един който е дал цена над максимално допустимата, по закон се отстранява.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Те ни отнеха най-много време.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Как изглеждаха машините на тримата кандидати?

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Може ли да довършиш какво искаш да кажеш и след това да отговориш.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: За първите отделихме най-много време. Като първи кандидат и ние докато се стиковаме и като комисия, какво изискваме, като процедури. Накрая когато ги попитахме. Защо ни предлагате нещо, което знаете че няма да стане? Те ни отговориха в прав текст напълно искрено. За опит. Искахме да

имаме опит. Това беше. Те не са очаквали нищо. Те не изглежда да се разочаровани от това, че не са избрани.

Следващият беше господин Александър Чобанов с българските машини за гласуване. Той представи една машина, която са я давали по телевизията. Демонстрира ни различни неща на нея. Но това не беше тази машина, която той предлага за гласуване. Тя беше друга машина, която също беше в стаята, но тя все още не беше функционална и той не можа да ни покаже нито една функция от нея. Тя представляваше в случая само една кутия с екран. Тя не беше сглобена. За съжаление господин Чобанов не беше разбрал добре задачата и нуждата. Наложихме се да му обясним, че тази поръчка е за доставка на машини, понеже никой не е очаквал, че тези машини могат да бъдат произведени. Докато идеята на господин Чобанов беше да ги произведе.

Мисля, че повечето от нас имаха огромни симпатии към българския производител. Въпреки всичко нямаше как да го допуснем. Няма ги налични тези машини. Няма изградена инфраструктура. На този етап за тези избори беше очевидно, че няма как да стане. Дори когато попитахме, той как ги вижда тези неща, той ни отговори. Не би могъл да го направи в тези срокове.

Така че се наложи да му обясним, че не става дума за производство на нови машини, а тази поръчка в тези кратки срокове е за доставка на вече съществуващи машини. Така че и той отпадна.

Остана „Сиела Норма“. Мисля, че в 11.00 часа им гледахме предложението. Хората са с много опит. Дойдоха с директора си от Холандия, с огромен екип. Чисто технически, ако на българските машини за гласуване предложението им беше от три листа, в което липсваха много реквизити, които са напълно задължителни, „Сиела Норма“ дойдоха с 50 страници предложение, с всичката техническа апаратура. Допуснахме ги до следващ кръг. Отворихме финансовото им предложение. То беше за точно 7,5 млн. Опитахме се да преговаряме. Но те държаха, че единствената промяна, която биха направили е за по-висока цена, а не за по-ниска. Това е минимума,

който могат да предложат. Допуснахме ги до участие, където вече ЦИК има решение. Това е което аз мога да разкажа.

На въпроса на Велко Милоев, който е много интересен. Представиха ни три различни машини. Макар че двама от участниците ползват един и същи подизпълнител, „Лекс БГ“ ни показаха тази машина за гласуване на „Смартек“, която ние вече познаваме. Виждали сме я на миналите избори. На мен така ми изглеждаше чисто визуално. Но беше същата машина, която съм виждал. Дали е с различен хардуер или софтуер не мога да ви кажа.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Въпросът ми е външно как са изглеждали машините.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Външно е машината, която сме виждали и сме гледали хората как гласуват.

Българската машина за гласуване може да бъде видяна в клипчета в интернет и е доста по-голяма, доста по-обемиста. Господин Чобанов твърди и аз му вярвам, че е инвестирал в един много по-здрав дисплей, който е устойчив на удар като за банкомати. Тя не е никак лоша. Гласува много бързо. Базирана е на Уинدوز 10. Липсваха основни реквизити, които са по поръчката. На тази машина важно е да уточня, че е проектна. А тази машина, която ни представи е единствената функционална, която беше в залата, но всъщност тя не отговаряше почти на нито едно от нашите изисквания. Господин Чобанов се извини и каза, че времето и било много кратко за да се подготви. Истината е, че изискванията към тези машини не са толкова драстично променени от миналите избори, от по миналите избори, а неговата машина не отговаряше на нито едно от тях. Не би се класирала и за миналите избори.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз ще си позволя още нещо да добавя. Не знам колеги дали сте погледнали публично оповестената информация?

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, много детайлно.

СТЕФАН МАНОВ: Гледал съм всичко, чел съм.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Там много точно е описано, че не отговаря на почти никакви технически изисквания. Това което

създава впечатление от прочитането на трите индивидуални протокола и от описанията на самата поръчка, според мен е имало реално един участник. Така че другите двама са били само за участие.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Радвам се, че това стана ясно, без да ми се наложи да го кажа в прав текст. Имаше сам един подготвен участник, с реална цена. С възможност да ги достави в срок, което не е част от поръчката и не би трябвало да определя нашия избор. Един избор винаги е субективен. Имаше само един участник с опит.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Машината на „Сиела Норма“ е била различна от тази на „Лекс БГ“.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Да.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Да бъдем точни с изказа. Не машината, а те са представили три машини, доколкото разбрах, говоря за „Сиела Норма“.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: „Сиела Норма“ представиха една. Най-новия продукт на Смартсматик. Това е машина, която не сме виждали. Но тя е същата. Само визуално мога да я опиша. Изглежда като старата, но вече има вградени крачета, за да може лесно да бъде поставена на бюро. Те са сгъваеми и са две тънки крачета, с които тази машина лесно и удобно да се постави на бюро и си е самостоятелна. Може да се контролира ъгъла на екрана. Това е разликата от другата, доколкото аз я видях.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Задоволителен отговор. Благодаря.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Наистина имаше само един истински много подготвен и мотивиран участник. Това беше „Сиела Норма“. Те дойдоха с огромен екип, с огромна документация, изключително подготвени. Още тогава личеше, че ако някой има шанс да получи поръчка биха били те. Сега прочитам, че ЦИК ги е одобрила. Аз не съм изненадан.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Само една бележка. Тази машина от това, което видях като снимки в медиите и по телевизията, прилича на външен вид и екран като дисплей на това, което са машините в Белгия. Това беше при предишните избори един от коментарите.

Бяха различни от машините, които ЦИК наемаше за предишните избори. Докато тази машина, която видях е като машините използвани в Белгия. Чисто визуално, но нищо друго не мога да кажа. Аз я видях по телевизията.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз не съм виждал тези машини в Белгия. Виждал съм китайци, които правят коли и приличат едно към едно с ролс ройс. Увериха ме, че са последен модел от 2018 г. Тези машини отговаряха на всяко едно техническо изискване. Имаше някакви технически дълбоки разговори, които аз се опитах, доколкото ми позволява моята техническа грамотност да проследя. Там ставаше дума, че едно нещо заложено като техническа защита, заложено по един конкретен начин, това нещо беше решено с друго технологично решение, което беше напълно прието от нашия експерт. В комисията това е практиката и бяхме убедени, че така се работи. Едно криптиране на вътрешната памет в самата машина. Дали тя трябва да се криптира с подпис от смарт карта или трябва да има фул криптиране, това е толкова техническо и задълбочено. След задълбочено разяснение от представителите от Холандия и разговори с експерт беше прието, че това е спазено. Това техническо решение предлагаха и двете фирми, които използваха Смартсматик като подизпълнител.

Аз си позволих да попитам дали това техническо изискване за пълно криптиране и на вътрешната памет в случай, че тази машина попадне някъде, въпреки че в тази вътрешна памет няма информация за гласуването. В нея е само софтуера за гласуване. Няма лични данни, няма резултати, няма нищо. Въпреки всичко ЦИК са поискали и това да бъде криптирано, а те са го защитили с един електронен подпис много специален.

Аз си позволих да попитам производителите, това възможно ли е? Те могат ли да предложат такова криптиране или ние може да предложим на законодателя да промени или премахне това изискване. Те казаха може да го направим, но не и в тези срокове. На следващите избори бихме могли, ако ви държите. В тези срокове ви

предлагаме това да бъде криптирано с един смарт подпис, с друго технологично решение, което не компрометира защитата.

СТЕФАН МАНОВ: Моят въпрос е следния. Имаш ли представа при всичкото изискване, спецификация на тази обществена поръчка, съществено ли се различава от това, което е било предишния път 2016 г. Дали е станало дума? Не ти дали си ги чел едно по едно.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Не мога да кажа да или не. Компетенцията не ми позволява. Но със сигурност са различни. Новото изискване е за още по-голяма сигурност, което те изпълняват. Със сигурност е повишено изискването от ЦИК, понеже тези технически изисквания са писани от хора от БАН, от учени хора, които не се занимават толкова много с процеси след избори, колкото с технологии. От тук идва и проблема със сертифицирането. Отговорът е да, има съществена промяна и са по-защитени.

СТЕФАН МАНОВ: На българската машина едно от нещата, на които не отговаря, че с четец RFID, а не със смарт карта с цедка. Този българин не е ли видял, че машините са с цедка, с карта, а не с такова очевидно различие.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това са и моите мисли. В лично качество след като излязохме от вЪн, понеже човека няколко пъти ме потърси и имахме вече личен контакт в качеството на зам.-председател на Обществения съвет. И аз му казах, тази карта за която Стефан каза, става дума за контактна карта. До нея се налага да се докосне. Ние имаме изискване, че тази карта трябва да влезе вътре, чипове, защити малко по-сериозно. Той смяташе, че ние сме от ЦИК. Не е на ясно с процедурите. Много симпатичен, изключително енергичен, с много голямо желание да създаде хубава машина. Някои от неговите решения бяха наистина напредничави. В определени степени може да се каже по-добри от тези на Смартсматик. Неговата машина работеше по-бързо. Беше по-лесна за ползване. Но той беше игнорирал основни неща от това занятие, което той оправда с краткото време на техническото задание. В неофициален разговор след като приключи поръчката го попитах. И

на миналите избори беше така и на по миналите. Той има идея, че ще предложи нещо, което ще бъде толкова харесано, че ще го приеме.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Те са отделни юридически лица. Дори да са свързани по някакъв начин, дори и собствеността да им е една и съща, те попълват една декларация и имат право да се явят чисто законно в процедурата.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Разликата беше очевидна за тези малките детайли, които няма да излязат по телевизията и по медиите. Бяха различни машини. И докато „Лекс БГ“ дойде с един много симпатичен, технически грамотен човек, който на всеки въпрос отговаряше, ще питам нашите партньори. Той не беше от тези хора, които парадират с външния си вид, а с интелекта си. Един технически грамотен човек, който ни обясни всичко. Много от тези неща не бяха на неговото бюро. Той разчита на „Смартматик“. Разполагаше с една по-стара машина, която ние сме виждали.

Докато представянето на „Сиела БГ“ беше на едно съвсем различно ниво. Имаше двама души от Холандия. Имаше трима от „Смартматик“, отделно от „Сиела Норма“. Един който е техническия производител, един който е софтуерния, директора. Съвсем по-детайлно ни разказаха. Дори тази машина на „Лекс БГ“ да я бяхме допуснали, т.е. те да влизаха в цената, те не се бяха подготвили по този начин да я защитят както „Сиела Норма“.

СТЕФАН МАНОВ: За мен това не е съмнение, че тяхната оферта не е била на ниво. На мен ми направи впечатление, че и двамата представят „Смартматик“. Звучеше много странно как един и същи производител ще има двама представители.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Моят въпрос е онова, за което Обществения съвет постоянно си говори. На нас основното ни притеснение от този късен избор на машини е капацитета на фирмата да подготви информационна кампания както за избирателите, така и за секционните комисии. Нещо в тази връзка пое ли ангажимент избраната фирма?

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: И да и не. Това беше само обсъждане за обществена поръчка по така зададеното техническо задание, те се съгласиха. Понеже аз бях там и това точно беше моята работа. Точно такива неща ги питах. Ще ги представите ли публично? Ще ми дадете ли аз да си играя с тази машина? Ще ги оставите ли в МОЛ, както съм виждал в Хондурас? Същите машини са. Ще ни дадете ли в МОЛ да има една сложена с оператор, разбира се до нея? На всичко това отговориха да, с най-голямо удоволствие, ако ЦИК го изиска и се съгласи. В дългата си работа и отношение с ЦИК и опит, те вече имаха една изградена практика. Те бяха много на ясно как стоят нещата. Всичко което ЦИК изиска може да го направим в тази сфера. Бяха напълно отворени. Неофициално ми казах. Ние предпочитаме хората да ги видят тези машини и да ги познават.

Също казаха, че имат възможност тези онлайн обучения, които предлагат и са заложили в поръчката, те имат възможност да регистрират кой и на коя дата ги е преминал. Остава въпроса, ние как знаем кой е човека зад компютъра, когато не е там лично.

Тук стигнахме с господин Чаушев – председателя на тази Комисия за обществена поръчка, стигнахме до едно заключение заедно с юристите, господин Ивков ни помогна в този случай. Всъщност фирмата няма никакво право да взема лични данни и да прави списъци на членове на ЦИК. Докато има обучение на живо в РИК с тези машини, които са отворени за членовете на ЦИК, би могло РИК да има административно право да води списък и да гледа от коя секция има тренирани хора и кои секции няма, което ще ни помогне по-късно за анализите. Ние ще видим в кои секции хора са минали обучение и в кои не. И ако има проблеми в някои секции лесно може да погледнем хора от тези СИК-ове всъщност били ли са обучение за машини. Но това е в правомощията и в юрисдикцията само на РИК-овете. Не бихме могли да изискаме кой знае колко много от производителя на машини или от доставчика.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз искам да благодаря на Стоил за интересната информация.

СТЕФАН МАНОВ: Въпросът ми е Стоил е свързан с отрязъците, които ще бъдат отпечатвани от машините. Дали е станало дума, не е точно във връзка с обществената поръчка, но между членовете на ЦИК и групата, дали е станало дума ще има ли контролни преброявания на тези отрязъци в случайно избрани секции и сравняване с машинния резултат, който се предава накрая на съответната РИК. Може би е малко рано за тази тема.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Отговорът е не. Според техническите изисквания доставчиците и производителите на машини, участниците в този търг бяха длъжни да ни кажат, те как предлагат тези хартиени пликосе да бъдат сгъвани, за да се гарантира. Те трябваше да представят кутии, в които да бъдат слагани. И до тук се изчерпа. Дори все още се обсъждаше как смарт картите и тези машини да бъдат транспортирани. Дали да бъдат заедно или отделно. Ако бъдат заедно има риск някой по време на транспорта да активира системата, да придобие някакво знание относно тя как действа или нещо по-страшно, да смени например софтуера. Нещо би могло да стане.

Другият вариант е тази машина да бъде разделена от своята смарт карта, единствената която се активира. Те са две смарт карти. В този случай всички имахме съмнение какво ще стане с логистиката.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Този случай според мен реално практически е невъзможен. Защото означава да има във всяка една от ЦИК-овете технически грамотно лице, което не е реално.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това е отговорност на ЦИК. И те ще го решат с тяхно решение, което ще вземат в бъдеще.

СТЕФАН МАНОВ: При тези бележки вота е видим. А не е код, нещо което човешкото око да не може да разчете.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: В изискванията да уточним пише и е задължително и всъщност господин Чобанов ни представи такава машина, а другите все още не, но обещаха да я направят. Човекът когато вземе малкото хартиено пликче може да се информира за

кого е отишъл неговия глас преди да го пусне в кутията. Да види, че всичко е наред и не е объркал копчето.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Имахте ли някакъв разговор след приключване дейността на комисията, по отношение на включването на Обществения съвет в последващи дейности. Това е във връзка с въпроса, който се зададе от Руми и се каза за работната група.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Никакъв разговор не сме имали след приключване на работата. Приключихме в 12 през нощта. Аз имах възможност на следващия ден малко преди да затвори ЦИК, господин Чаушев ме изчака след работно време да подпише протоколите, които бяха подписани от абсолютно всички седем члена на комисията. Не сме имали разговор.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Колеги, имате ли нещо друго като въпроси към господин Цицелков.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Нашата организация е представена от Румяна Дечева, макар и дистанционно.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Благодаря на Стоил.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: В момента кутията на Пандора е отворена да молим за повече обществено представяне. Тези машини се доставят от някъде. Одитира ги някой. Носи ги незнайно кога. Това на хората не е ясно. Добрата практика е, че има достъп до тези процеси на независими наблюдатели – национални и международни. Не става дума някой да може да ходи да я пипа тази машина. Става дума докато тези машини като се пренасят, да бъде обявено кога и на кои дати, къде. И някой наблюдател да може да гледа от разстояние. Не става дума той да ги пипа или да е в една зала с тях. Става дума да му бъде казано кога и да може да наблюдава полицейския ескорт, да може да наблюдава товаренето. Това е много важно и това допринася за по-добро доверие. В момента при създалата се практика логиката е по-добре да няма хора. Някой ще вземе да пипне, нещо ще стане. Това е една версия. Тук съм защитник на версията. Хората наистина не бива да пипат.

СТЕФАН МАНОВ: Къде се произвеждат машините в Холандия ли?

РУМЯНА ДЕЧЕВА: В Далечния изток, там където са били произведени филипинските. Това беше публична информация. Не знам името на господина от „Сиела Норма“, но на него му беше зададен този въпрос и той отговори.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Не е важно къде се произвеждат компонентите, важно е къде се асемблират.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Където и да е по пътя да има възможност за наблюдения. Става дума някой да може да отиде там и да констатира колко машини са пристигнали. Да ги види как идват. Да може да шофира с този конвой. Каквато е практиката в много демократични държави.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Благодаря ти за тази тема, която повдигаш, защото това е едно от двете неща, които исках да повдигна и аз.

Това което е моето предложение, вече минаваме на втора точка. Това е нещо, което сме коментирали много време с Руми и искаме да го направим като предложение към ЦИК. Да се направи публичен целия процес по подготовка на изборите. Да участват представители включително и на медиите, включително и на обществени организации и наблюдатели при производството на бюлетините, при доставката на бюлетините, при разпределението им, при подготовката на един РИК, на един СИК примерно. При подготовката на машините, при доставката, при одитирането, при всеки един от аспектите и това да залегне като част от самата им разяснителна кампания. Защото в момента се разясняват чисто технически аспекти по това как трябва да гласуваш, а не по отношение на процеса на гласуване.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ние не сме технически съвет, ние сме Обществен съвет.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Точно така. А това както го коментирахме, това е основата за добавяне поне на минимално

доверие в цялостния процес, което в момента е на критично ниско ниво.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз лично бях много голям фен на тези машини. През всичките години, които вече изминаха не съм чак толкова запален. В закона пише да ги ползваме. Трябва да ги ползваме. Нещо което тези машини могат да допринесат е по-високо участие, по-голям брой гласували и по-голямо доверие. Ние трябва да направим всичко възможно това да се случи. Следващият момент е тези машини не работят и да не говорим вече за тях.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Да изготвим предложение за което ще помоля и Руми и Стефан и всеки един от нас да се включи с някакво предложение на следващото заседание, което предлагам да се направи пак следващата седмица в четвъртък или в петък. Другият вариант е да го направим изцяло във вторник онлайн заседанието.

Колеги, второто нещо, което искам да поставя е нещо, което коментирахме преди доста време, за включването на допълнителна организация като част от Обществения съвет и първоначалните срещи. Аз си мисля, че първоначалното мнение беше да ги поканим. Мина доста време. След което коментирахме, че може би е добре да изчакаме изборите, за да видим дали те ще имат регистрирани наблюдатели. Аз мисля, че не е необходимо да чакаме изборите, защото ние имаме някои организации, които сме си ги намислили, с които имаме установени контакти. Това което на мен ми се иска и то е във връзка с първата тема, която повдигнах, повишаването на обществения интерес. Това минава през все повече включване на хора. На мен ми се иска да включим даже и негативно настроени организации по някакъв начин в цялостния процес по предоставяне на повече информация по отношение на организацията на изборите. Включително, ако трябва да се отиде с медии и да се види подготовката на една РИК какво точно представлява. Как точно се организира. Не мисля, че има нещо супер конфиденциално или нещо, което може да бъде компрометирано чрез даване на достъп на обществеността до това нещо. Така че помислете върху тази идея.

Не казвам в момента, че искам да вземем решение, но ми се иска двете неща да вървят ръка за ръка. Да поканим допълнително организации. Да поканим, ако трябва и медии. Да създадем някаква част, която да се включи в разяснителната кампания на ЦИК и това нещо като цяло да доведе до по-добро разбиране на изборите.

Имате предвид, че това което е моето притеснение, че в голяма степен машинното гласуване от резултатите на тези избори как точно се представят самите тези машини и как се организират, зависи от тук нататък дали ще се продължи към по-нататъшно действие.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ако смея да те допълня, не само машинно, но интернет гласуване.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Съгласен съм. С каквото можем в рамките на закона и на допустимите ни права, за да се получи достатъчно честно, прозрачно, откровено.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Докато си формулираше въпроса, аз се свързах с една от трите организации, които бяха изявили желание след изборите 2017 г. за участие в Обществения съвет. Обърнахме се към абсолютно всички организации, които се бяха регистрирали в ЦИК. Написахме три писма. Първото беше с много обяснения какво е Обществен съвет и как работи. Второто беше напомнящо писмо. А третото беше, след три дни е последния срок да се декларирате. Това всичко се случи три, четири месеца след изборите. Само от три организации отговориха. Аз позвъних по телефоните на всички, които бяха оставали телефони. Няколко от телефоните бяха не актуални. Бяха на лица не свързани с организациите. На други казваха, че вече нямат нищо общо с наблюдението. Приключен е ангажимента. И само три организации изявиха желание. Едната впоследствие се отказа и останаха две. Едната организация е Равни пред закона, а другата организация е Зона за трансатлантическото ...

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Те са ми доста познати. Има доста хора, които са включени. Аз към момента имам съвместни проекти с тази организация поради други причини. Но ,все пак това са трите организации, които по някакъв начин откликнаха.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: От тях едната отпадна. Аз се свързах с Равни пред закона. Те още не са на ясно дали ще наблюдават тези избори. Общинските със сигурност, за европейските не е сигурно. И съответно интересите им към участие в Обществения съвет ще бъде дефинирано от това, дали ще наблюдават. Но в момента в който има решение на Обществения съвет ще ги поканим.

Аз имам желание за нещо друго да кажем, за да може през тези десет дни докато няма да се чуваме и виждаме, всеки един от нас да може да мисли и когато гледаме телевизия да може да наблюдаваме процеса. За мен е много притеснително, че целия Изборен кодекс, по който се провеждат тези избори практически е само за партийни бюлетини. Безкрайно много детайли не са уточнени за машинното гласуване. Всичко това ще стане в последния момент. И ставайки в последния момент ще бъде много трудно и на избиратели и на секционни комисии да се ориентират.

Това което ни наблюдавахме като организация при предишни избори където имаше машинно гласуване, даже и когато бяха 500 и беше валиден вота и не е експериментален, секционните комисии предпочитат да не предлагат машините. И по тази причина ми се струва, че би било от обществен интерес, Общественият съвет да има среща с представители на работната група за машинно гласуване и със „Сиела Норма“. Защото аз преди малко като зададох този въпрос, дали това е уточнено. Те казват да. Остава ЦИК да заявят определени нужди. Ако ЦИК до момента никога не са ги заявили и при предишните избори, а ние наблюдаваме с машини от 2014 г., аз не виждам никакво основание точно в момента в тази доста интензивна подготовка на изборите, те да отделят повече време отколкото при предишните години и да бъдат по-детайлни. Аз си мисля, че тук Обществения съвет, не да се хвалим, но имаме повече опит, отколкото който и да било друг в ЦИК за организация на избор с машини. Общественият съвет може да им предложим определени действия, с които машините да бъдат използвани, точно както Тодор каза, да бъдат използване за повишаване на активността и за укрепване на доверието. В противен случай, ако това не се

случи, те няма да бъдат просто 3000 машини, които ще костват на данъкоплатеца 7 млн., а ще бъде ерозиращо доверие в изборителния процес.

Понеже искам да бъде коректно разбрана. Аз не мисля, че машините са лоша форма на гласуване. Вярвам, че тези обществени средства, които ще бъдат заложенн в машините трябва да бъдат използвани, за да се провери капацитета на машините и като бройка хора, които могат да гласуват с тях в рамките на един изборен ден и като капацитет на машините да допринесат за повишаване на участието. И като коректност за отразяване на гласа, било то в преференциите или просто липсата на невалидни бюлетини. И в този смисъл ми се струва, че трябва да положим по-големи от нормалните усилия, за да видим какви ще бъдат резултатите. Включително с насоки какво да бъде включено във видеото за гласоподавателите. На кои аспекти да се наблегне на видеото за самообучение.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Това означава ли да поискаме официална среща с ЦИК или да изпратим официално като препоръки? Защото ми се иска да го официализираме по някакъв начин.

СТЕФАН МАНОВ: Аз бих казал, че е важно. И същевременно трябва да кажа, че споделям това, което каза Руми. Въпросът е как да го облечем по начин по който да стане възможно. А именно това, което Руми разказваше от наблюденията си, че СИК-овете, които са били мотивирани и са подканвали изборителите да пробват машината са имали висока степен на използване на машината. Докато е имало СИК-ове, които не са били активни и респективно машината е била слабо използвана като процент от общия брой гласували.

Спомняте си, когато беше референдума заедно с президентските избори, какъв спор беше дали СИК да казва на изборителя, има и референдум. Тук е бюлетината за референдум искате ли да ви я дадем? Спомняте си какъв голям дебат беше около този въпрос.

Аз се опасявам, да не се получи така, че ЦИК да каже, ние не може да казваме на избирателя, гласувайте с машини, защото има избор и да влезем в един безкраен дебат. Аз споделям това, че трябва избиратели да ползват машините, за да не се окаже един скъп провал и нещата да не могат да се подкрепят за по-нататък.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много се радвам, че спомена това. Всички тези аспекти са включени в един около 15 страници документ, който е обобщеното наблюдение на всичкото машинното гласуване без изборите 2009 г. Всички избори след това, когато има машинно гласуване обобщения опит беше предоставен. Но те са две различни неща. Ние там разказваме как, когато питат машинка или бюлетинка има по-високо използване на машините. И как когато някои от членовете на секционната комисия казва: С бюлетина е по-лесно.

Машината в един единичен случай беше включена в 17.00 часа. Търсеше се контакт и разклонител, което ясно показваше, че не е работила през деня. Не става дума даже за това. В момента ми се струва, че ние може с практически конкретни неща, вместо някой да чете нашите дълги анализи, които ние ги предоставихме, който се интересува има достъп до това. А по скоро може с конкретни неща да подсказваме кое може да сработи. И това е нещото, което бих искала да предложим. Вместо по-късно отново да си пишем в анализа. Ние неминуемо ще правим анализ. Вместо впоследствие да анализираме какво сме видели, сега според мен е момента когато може да кажем какво може да направи „Сиела норма“.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Не какво може, а какво трябва.

СТЕФАН МАНОВ: Аз имах идеята да подскажем на ЦИК в методическите указания и в учебната част било то видеоматериали, дистанционно и самостоятелно или присъствено в групи, да има ясно указание СИК-овете да предлагат на избирателя двете алтернативи по еднакъв начин. Имаше и видеоклипчета на предишните избори какво се случва като влезеш в секцията. Роси Матева беше председателка на тази измислена СИК. Същото да го има като стъпка в процеса. Като влезе избирателя и му се поиска

личния документ да му се каже. Ето тук е машината. Ако желаете с машина. Може да работите и с хартия. Разликата е, че машината е на екран, а хартията е с химикалка. Да задължим СИК да обявява ясно тази алтернатива, която е равностойна на хартиената според Кодекса.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: И тук отново се връщаме като завиваме в стария проблем. Руми Сидерова – експерт към ЦИК, не знам точно с какъв ресор, но тя беше човек, който се занимаваш с методическите указания с обученията. На едно от обученията си мислех, че залата няма да събере хората и няма да има място. И се оказва, че не толкова много хора идват. Един от големите проблеми при цялата схема на избиране на членовете на СИК, утвърждаването им от РИК-овете и подготовката на цялото обучение, че няма елемент по цялата верига, който да задължи колкото и хора да се подписват, никой никога не е успял за всичките избори от 1990 г. до момента. ГИЗДИ като единствена организация, която никога не е спирала да наблюдава изборите могат да го потвърдят, никой никога не е събрал СИК-овете, за да бъдат всички обучени.

И по тази причина ние постоянно настояваме и в този наш анализ за машинното гласуване, настояваме да има поне двама, а аз в момента си мисля поне трима човека, от СИК-овете, където ще има машини, които да са обучени да работят с машини. Защото нашия опит е, че когато само един човек знае какво да прави с машината, а това сме го наблюдавали, този човек се чувства несигурен в колектив на хора, които въобще не знаят какво да правят с тази машина. Ние наблюдавахме утвърдените секциите от ЦИК за машинно гласуване. И отиваме и питаме къде е машината? Най-често срещания отговор беше. Махни ги тези машини само ни правят живота по-труден.

Там където имаше повече грамотни хора, които без да са минали специално обучение, сутринта са разменили просто опит и са технически грамотни, използват съвременни средства за комуникации и се бяха обучили, където двама, трима човека можеха да работят с машините, не беше проблем, когато някой излезе. Това

е един от проблемите. Когато има опашка, човек не може да отиде до тоалетна, ако няма някой друг да задвижва машината за всеки избирател. И това са дребни неща, които могат сега да се подсказат, защото след един месец ще бъде напълно безсмислено да ги коментираме.

СТЕФАН МАНОВ: А може ли например да подскажем следното. По Кодекса има един ритуал вечерта преди изборния ден секционната комисия отива приема, предава, нарежда и запечатва стаята.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Дори не вечерта, а се отива 24 часа преди това, където се нареждат изборните книжа, запечатват се и се предават под охрана на органите на реда, т.е. полицията.

СТЕФАН МАНОВ: Може ли ние например със „Сиела Норма“ и с ЦИК, така или иначе пише в обществената поръчка, че „Сиела Норма“ доставя на 25 май машините по секциите. Дали е имало или не предварително обучение, в момента в който СИК вечерта или предишния ден е на място за да извърши действията по приемане, предаване и запечатване, да ѝ се проведе половин час специфично обучение в съответните специфични секции на машини и те да си бъдат предупредени, че ще им отнеме време. Да предложим на ЦИК да го включи като част от трудовата характеристика на тези СИК-ове, че те са длъжни да останат на половинчасово обучение в рамките на предходния ден и тогава наистина поне ще има там двама, трима души със сигурност, които да видят човека от „Сиела Норма“ и той да им обясни. И да по този начин да станат нещата.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: За половин час знам, че не може да стане, защото това не е част от договора. Но категорично това се случва. Когато лицето от доставчика носи машината и я включва, показва и се убеждава, че някой може да го прави. Въпросът е, че всичко това става без гласуващи. Никой няма право в момента, в който машината се инсталира да си играе с копчетата и да натиска бутоните. Това трябва да се случи преди машината да е стигнала там. Машината се изважда, инсталира се, включва се, проверява се

тока работи ли. Има ли всички условия за функциониране на машината. Проверява се един човек дали може да я включва и изключва и доставчика си заминава. Този момент вече е много късен. На 15-ти поръчка, машините вече трябва да са изпратени в страната. Това е момента между 15-ти и 20-ти в тези пет дни хората могат да правят нещо с тези машини. Това е момента когато цялата секционна комисия може да мине, да гласува, роднините им могат да видят как работи и те самите да се чувстват убедени, а не когато вече е инсталирана за изборите. Тогава никой няма да смее да я пипне.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Първо, не е реално да очакваш Стефане, че те ще разполагат с технически грамотни хора, които ще доставят машините и ще ги монтират и ще им проведат обучение в деня преди изборите. Защото чисто технически няма да броим колко хора служители те трябва да имат. Това е буквално логистично невъзможно.

Второ, според мен това обучение ще бъде извършено от тях в рамките на организацията на ЦИК по отношение обучението за членове на СИК-ове. На което както знаем присъстват не повече от 30 – 40 процента от членовете на СИК. Толкова отиват да се запишат. От една секция поне двама, трима отиват. Според мен най-големия проблем, който ще възникне чисто логистично с проблемите за машините в момента, в който тръгнат да се монтират. Понеже това са детайли, които може да ги уточним и със самия доставчик ви предлагам да вземем едно принципно решение, да се поиска от ЦИК да се включим по-активно в процеса по доставка, по преглед и това да върви заедно с това, което преди малко коментирахме с Руми. Не анализи, а конкретни предложения, какво как да се направи и да се добави към разяснителната кампания и цялостната дейност, която се прави. Общо взето идеята ми е да избегнем по-големите анализи и по-активно да се включим.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Напълно подкрепям.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ако искате така да го формулираме като решение. Имаме достатъчно време, моля

помислете какво как да се включи. Формулирайте две изречения, пет изречения, но говоря за конкретни неща. Добре е да бъдем по-активни при обучението. Не вършат работа подобни изречения. Върши работа трябва да се включи конкретно обяснение кое копче включва еди-какво си. Може би грубо го казвам, но ми се иска да влезем в подобна конкретика. Или трябва да се включи обяснение в клипчетата или трябва да се направи конкретно клипче обясняващо как се монтира машината и как се пуска и как се гласува с нея.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: В тази връзка съм готова да предложа нещо. Да се подготви писмо, което да бъде от името на председателството и от всички хора, които в момента участват в този разговор плюс Велко естествено. Писмо което да бъде до ЦИК в две посоки.

Първото, онази среща за която гласувахме миналата седмица.

Второ, по-тясно сътрудничество с работната група по машинно гласуване.

След като се проведе тази среща, тогава да се инициира и там да ги информираме, че имаме желание да разговаряме със Сиела. И след това да се свържем със Сиела, защото на нас от ЦИК ни трябва информация по какъв начин те общуват с доставчика и какви са изискванията и за какво са се договорили. Ние не може да очакваме нещо от „Сиела Норма“, ако това нещо ЦИК по някакъв начин го нямат предвид. Когато знаем какъв е начина на комуникация между доставчик и ЦИК, тогава може да разговаряме със „Сиела Норма“, за да изучим и тяхната нагласа допълнително. Защото в момента има игра. „Сиела норма“ ще предостави какво ли не, защото те вече имат подписано това в договора. Но ако никой не им го поиска те няма да го доставят. Докато ние разговаряйки с тях може на следващ етап отново да подскажем на ЦИК, какво може още да поискат от „Сиела норма“.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Това минава през ЦИК. Първо, ние не сме конституирани като някой си сериозен, който може да отиде и да изисква каквото и да е изпълнителя. Ние при всички

случаи трябва да си поставим нещата достатъчно ясно в разговор с ЦИК.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това казах и аз. Ние нищо не може да изискваме. Това беше декларация. Но ние може да разговаряме, за да знаем те какво могат да предложат на базата на капацитета на „Сиела норма“, който е доста голям. Те могат да предложат интелигентни решения, които ако не са им зададени, в смисъл те няма да поведат война за повече услуги, които те да предоставят. Те са обяснили, че те всичко ще направят, но някой трябва да им го поиска. И тук аз виждам ролята на някой, който знае какво може да бъде предоставено от доставчика и в разговор, не като изискване. В разговор с лицето, което е поело ангажимент да се предоставя, да се види какво може да направят, за да се препоръчат конкретни технически стъпки за по-доброто информиране на избирателите.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние не може да изискваме от изпълнителя, но може да изискваме от ЦИК. Както го казах на първата среща с ЦИК, ние сме в позиция да представляваме организации, които участват със свои представители в наблюдението на изборния процес и като такива разполагат с експертизата. И като членове на Обществения съвет сме длъжни да изискваме от ЦИК някои неща като действия, които трябва да се предприемат. От там нататък дали те ще се предприемат, ние сме длъжни да го направим това. А това дали ще стане е друго.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да не използваме думата изискваме, а да препоръчваме.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Дори не бих казал препоръчваме. Защото препоръката е за нещо, което може да се случи, а може и да не се случи и няма да доведе до голяма промяна в резултата. То не е по отношение на правото да го изискаме, а то е по отношение на необходимостта. Защото ние смятаме, че определени неща, ако не се предприемат, това ще доведе до много по-лоши резултати в прозрачността на изборния процес. От такава гледна точка го казвам, че би следвало да бъдат направени искания, не изискване.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Съгласна съм.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ако имате като финални думи да кажете и да приключваме заседанието.

СТЕФАН МАНОВ: Всеки ден се отварят запечатани помещения с бюлетини от избори 2014 г. за Европейски парламент и хвърлянето им и т.н. Да повдигнем този въпрос отново с ЦИК. На старите бюлетини от 2014 г. няма никакви юридически пречки да правим каквото си искаме с тях. Даже видях, че някои общини казват в исканията си, отваряме ги, за да ги оцени комисия от Държавния архив, за да ги хвърлим.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Сигурни ли сме, че ЦИК трябва да даде подобна санкция за достъпа до тях.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да.

СТЕФАН МАНОВ: Да повдигнем въпроса за невалидните бюлетини за анализ от 2014 г., на които срока им на пазене се изчерпва сега с предстоящите избори.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Стефане, ако имаш възможност подготви писмо. Няколко изречения до ЦИК от Обществения съвет.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Като го подготвиш да коментираме самите срокове. Съгласен съм с Надя. Аз не виждам преди изборите това нещо да се случи. Ако трябва да се съхраняват, те трябва да се предадат. Кой ще ги приеме, къде ще се съхраняват? Кой ще осигури това като ресурси, които са необходими за това съхранение и транспортиране? Или на самото място ще се отиде и ще се направи анализ.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Огромен е ресурса да дойдат чувалите. Това фактически беше проблема. Там има едно прехвърляне на отговорност, което е командироване на много хора.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Ако може да разпишеш техническия процес, който очакваш да се случи с това предложение, не говоря за детайли, а за описание. Ако искаме да оценим невалидните бюлетини трябва да кажем, да искаме да ги оценим в Добрич, в Каспичан, в София и в Стара Загора. Те са еди-колко си, за да е ясно какво точно искаме. Защото ако искаме да ги оценим трябва да е някой, който да е експерт. Кой ще направи анализа и по

какъв начин ще имат достъп експертите до тези бюлетини? Защото те трябва да отидат там. Комисия трябва да им ги предаде. Те трябва да ги оценят. След това да ги върнат на тази комисия. те трябва да ги оценят. След това да ги върнат пак на таз комисия. Или в присъствието на тази комисия да наберат необходимите документи като база данни. Ако може да го опишеш ще е добре.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Понеже извървахме този път, ЦИК дава разрешение за разпечатване на помещението. Формира комисия. Информират районното поделение на архивите, които подават едно становище, обикновено, че това не представлява интерес, ако няма никакви дела или нещо друго.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: И те пристъпват към унищожаване съгласно реда, който си е.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Стандартният отговор е, че това не представлява интерес. В момента в който всичко това е събрано, отваря се помещението и трябва да има представител на ЦИК поне един на място, за да може да се отворят чували. Стандартната процедура, унищожават се чувалите със съдържанието без да се отворят.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Точно това имам предвид.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Гарантира се унищожаването им на деня. В рамките на работния ден няма оставена следа. Помещението се почиства и се предоставя за следващите избори. Няма как тези чували да дойдат в София. Ако можехме да изработим процедура щяхме да сме отворили чували.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Има как, но това става с участието на ЦИК, с участието на определени експерти, с формирането на комисия, осигуряването на ресурс, осигуряването на помещение.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Не може да докараме чувалите в София.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Те са два вариантите чисто логистично. Единият вариант е това да се случи в София транспортирани. Коментирахме преди малко да се съхраняват, за да не се унищожат. И вторият вариант е на място, което означава, че на място определените експерти в присъствието на упълномощен от

ЦИК трябва да се отворят чувалите, да се наберат тези данни. След което да се затворят. Да се предадат отново на общината и тя да пристъпи по съответния ред до унищожаването им. Аз честно казано го виждам възможно на едно, максимум две места реално. Да не говоря, че според мен би трябвало да си изберем и да кажем, конкретно тук и тук искаме да се свърши от тези и тези, в еди-какъв срок ще се свърши, еди-каква си е целта. Това го виждам като реално. Затова помолих Стефан, ако може да го опише в малко повече детайли. Нека да видим първо как ще тръгне.

СТЕФАН МАНОВ: Ако те не са съгласни, защо да си губим времето да пишем коя секция.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Те няма как да са съгласни, защото те си задават същия този въпрос. По принцип да дадем съгласие и утре решаваме, че в пет места искаме да видим всичките бюлетини, които са невалидни.

СТЕФАН МАНОВ: Става дума да не се изхвърлят тези чували. Имаше такъв въпрос зададен на кандидат-членовете на ЦИК, включително на председателката по време на изслушването. И тя каза, че е отворена за подобна работа. Тоест, имаме според мен много по-отворен в момента състав относно тази тема, отколкото предишния. И ако сега кажем да го задвижим въпроса в момента тези чували да не се унищожат, а да ги сложим настрана. Те ако кажат, добре. Да видим кои искате. Колко е трудно да направим статистически репрезентативна извадка, а след това те да не са съгласни. Няма кой да го прави това и да си губим времето. На Димитър Димитров според мен ще му е интересно, защото той е социолог и работи с такива неща.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Съгласен съм с теб. Може ли да постъпим така както предложи Надя. Формулирай го като предложение към ЦИК, за да може да го обсъдим и да го подадем. Това няма да се случи преди изборите. Но да го подадем, за да се запазят тези, които ние искаме.

СТЕФАН МАНОВ: Добре ще напиша нещо.

ПРЕДС. ТОДОР ГУНЧЕВ: Искане ми се това да бъде обсъдено на среща с ръководството на ЦИК. Ще си пишем дали вторник онлайн или във четвъртък на място да се видим. Да пробваме веднъж онлайн. Аз предпочитам все пак да има и стенографски запис, защото е важно за прозрачността на действията ни.

Закривам заседанието.

(Закрито в 20,10 часа)

ПРЕДСЕДАТЕЛ

Тодор Гунчев

Стенограф:

Силвия Михайлова